

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**O‘ZBEK VA INGLIZ XALQ MAQOLLARIDAGI “OMAD” VA
“OMADSIZLIK” KONSEPTLARINING QIYOSIY TAHLILI
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CONCEPTS OF “LUCK” AND
“BAD LUCK” IN UZBEK AND ENGLISH FOLK PROVERBS**

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/EXZL4583

Olimova Mushtariybonu Azizjon qizi

ToshDO‘TAU yosh tadqiqotchisi

olimovamushtariybonu2005@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada kognitiv tilshunoslikning asosiy tushunchalaridan biri konsept, unga berilgan nazariyalar haqida, uning boshqa leksemalar orqali ifodalanishi hamda “omad” va “omadsizlik” tushunchalarining konsept, leksema sifatidagi talqinlari keltiriladi va lingvistik hamda maaniy jihatdan qiyosiy tahlil amalga oshiriladi. Ushbu konseptlar bilan bog‘liq har ikki tildagi maqollar, iboralar va metaforalarning o‘rni tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: kognitiv tilshunoslik, konsept, tushuncha, leksema, bilish nazariyasi, maqol.

Annotation: This article discusses one of the key concepts of cognitive linguistics concept along with the theories related to it and its expression through other lexemes. It also examines the notions of "luck" and "misfortune" as concepts and lexemes, providing a comparative linguistic and semantic analysis. Additionally, the role of proverbs, idioms, and metaphors related to these concepts in both languages is analyzed.

Keywords: cognitive linguistics, concept, notion, lexeme, cognitive theory, proverb.

Tilshunoslik eng qadimiy va hozirgi kunda o‘z taraqqiyot yo‘nalishidan borayotgan fan hisoblanadi. Keyingi yillarda tilshunoslikning zamonaviy yo‘nalishlari yuzaga kelib, sohaning ijtimoiy taraqqiyot bilan bog‘liq muammolarini hal qilishga qaratilgan muhim masalalar bilan shug‘ullanmoqda [Xolmanova, 2020:146].

Kognitiv tilshunoslik (cognitive linguistics; kognitiv lingustik; linguistique cognitive) – tilshunoslikning yangi yo‘nalishi va uning diqqat markazida tilning, axborotning (kodlashtirilgan) ifoda-reprezentatsiyasiga o‘tishida muhim rol o‘ynovchi umumiy kognitiv mexanizmlarni o‘rganish masalasi turadi. Kognitiv tilshunoslikning tayanch tushunchalaridan biri bu – konsept. Ushbu atama XX

asrning 90-yillariga kelib keng qo'llanila boshladi. Konsept so'zi aslida, lotincha conceptus bo'lib, "tushuncha" ma'nosini ifodalaydi. Hozir ham ko'pincha "konsept" terminidan "tushuncha" so'zining sinonimi sifatida foydalanilmoqda. Shuningdek, konsept termini matematik logika, madaniyatshunoslik, psixologiya kabi fanlarda ham faol qo'llanilmoqda [<https://cyberleninka>].

Oddiy tushuncha va konsept o'zining farqli hamda o'xshash tomonlariga ega. Tushuncha moddiy borliqdagi narsa-hodisalarning eng muhim belgilarini ifodalasa, konsept ularning yuzaki (o'ta muhim bo'lmagan) tomonlarini ham ifodalay oladi. Tushuncha so'z orqali ifodalanadi. Lekin tushuncha va so'z aynan bir narsa emas. Tushuncha biror bir sinfga kiruvchi predmetlarni umumlashtirish va bu predmetning umumiy va farqlovchi belgilari majmuasi asosida shakllanadi. Bir umumiy tushuncha turli tillarda turli so'zlar orqali ifodalanadi. Masalan, water, tree, eye, friendship; o'zbek tilida suv, daraxt, ko'z, do'stlik; rus tilida voda, derevo, glaza, drujba kabi [<https://sourcesofinsight.com/luck-quotes/>]. Ushbu misollar so'z ma'nosi va tushunchaning bir-biri bilan zich aloqada ekanligini ko'rsatadi. Shu sababli turli millatlar tillaridagi so'zlar o'z ma'nosiga ko'ra bir-biriga qisman yoki aynan mos kelishi mumkin.

Konsept tafakkur birligi va uning asosida tushuncha, obraz va lisoniy ma'no umumlashmasi yotadi. Konseptning shakllanishi individual obraz tug'ilishidan boshlanib, lisoniy birlikning paydo bo'lishi bilan tugaydi. Konseptlar inson ongida shakllanadigan turli kategoriyalarning asosini tashkil qiladi, ular uchun tayanch nuqta bo'lib xizmat qiladi [Safarov, 2006].

"Yomon" konsepti tahlil qilib ko'riladigan bo'lsa, birinchi asosiy tushunchasi sifatida "qandaydir yomon, salbiy" tushunchalarini; ikkinchi komponenti sifatida esa mazkur so'z anglatgan ikkilamchi ma'nolar – "razolat", "yomonlik", "baxtsizlik", "kulfat" "yoqimsizlik" kabi ma'nolarni; uchinchi komponenti esa anchagina "yaxshi" konseptiga nisbatan ancha kengligini ko'rish mumkin, ya'ni u "yomonlik", "razolat", "kulfat", "razillik" so'zlarida yana alohida so'z ifodalash asosiga ega ekanligi aniqlanadi.

Konsept, dastavval, kognitiv tilshunoslik birligi hisoblanadi. *Konsept* termini "tushuncha" degan ma'noga teng kelishi bilan tafakkurga aloqadorlikni namoyon qiladi. Konseptning bir qator turlari kognitiv tilshunoslikning keyingi taraqqiyoti jarayonida shakllandi. Lingvokulturologik, psixolingvistik konseptlar bevosita kognitiv tilshunoslik bilan bog'liq. *Tushuncha* mantiqiy birlik hisoblanib, uning mohiyati leksik birliklarda o'z ifodasini topadi. Tushunchaning leksemada namoyon bo'lmagan qismi esa esa *konsept* terminining mazmun-mohiyatini tashkil qiladi. *Konsept* milliy, mental xarakterga ega bo'lib, insonning yashash tarzi, urf-odat, an'analari, tafakkur darajasi va fikrlash qobiliyati bilan aloqador bo'ladi.

Konseptlar xalqning ongida jamoa merosi sifatida, uning ma'naviy mulki, madaniyati sifatida namoyon bo'ladi. Aynan jamoa ongi (fikri) konseptning yashovchanligini ta'minlovchi muhim vositalardan biri sanaladi. Xalq xazinasi hisoblanuvchi maqollarda konseptlarning eng yaxshi namunalari uchraydi, shu bois "omad" va "omadsizlik" konseptlarini maqollar yordamida tahlil qilamiz.

“Omadli/fortunate” konseptini muvaffaqiyatga erishish, kutilmagan qulay vaziyat yoki ezgu natijalar bilan bog‘liq ravishda, aksincha, “omadsiz/unfortunate” konsepti esa muvaffaqiyatsizlik, qiyinchiliklar va noxush holatlarga duch kelish sifatida tushuniladi. Omad haqidagi e’tiqodlar madaniyatlar va shaxslar orasida farq qiladi, ya’ni ba’zilar buni taqdir yoki ilohiy aralashuv bilan bog‘laydi, boshqalar esa buni tasodifiy va oldindan aytib bo‘lmaydigan hodisa deb hisoblaydi.

Demak, “omad/luck” konsepti taqdir, tasodif, umid, ishonch; “omadsizlik/bad luck” esa tushkunlik, ojizlik, xavotir, ishonchsizlik singari ma’nolarni ifodalashi mumkin.

Konseptlar lisoniy birliklar orqali ifodalanadi. Jumladan, “omad” konsepti bevosita *omad* leksemasi orqali ifodalangan. *Omad* forscha “kelish, baxt, kirim, daromad” degan ma’nolarni anglatadi. Masalan, “Omadi kelsa, sichqon filni yengar” o‘zbek xalq maqolida “omad” konsepti orqali inson amalga oshishi yoki bajarilishi mumkin bo‘lmagan, qiyin ishlarni qilish imkoniyatiga ega bo‘ladi degan fikr anglashiladi.” *Hardwork is the mother of luck*” (Mehnatkashlik – omad onasi) ingliz maqolidan shuni tushunish mumkinki, “omad” konsepti mehnatkashlik ma’nosida kelgan, ya’ni omad zamirida mehnat yotishi ta’kidlangan.

Demak, bu maqollar ikki xalqning “omad” konsepti haqida qarashlari turlicha ekanligini ko‘rsatadi, o‘zbeklar “omad” konseptini tasodifan keluvchi va u orqali har narsaning imkoni mavjud deb ta’riflashsa, inglizlar esa “omad” konseptini mehnat tushunchasi bilan bog‘laydi.

O‘zbek maqollarida “omad” va “omadsizlik” konseptlari quyidagi xususiyatlarga ega:

“Omadlining yo‘li ochiq bo‘ladi” maqolida “omad” konsepti “omadli” leksemasi orqali ifodalangan. Bu maqolda to‘g‘ri yo‘lda yoki qulay sharoitda bo‘lish omadni boshdan kechirish ehtimolini oshirishini, o‘z harakatlari va omadni qabul qilish o‘rtasidagi uyg‘unlik g‘oyasini yetkazishini taklif qiladi. Ушбу мақолда халқимизнинг омадга муносабати ўз ифодасини топган. Яъни халқ тафаккурида омад “берилади” ёки “келади”. Xalqning bu qarashlari kognitiv metaforaga asoslangan bo‘lib, omad ma’lum harakatni amalga oshirishi mumkin bo‘lgan voqelik sifatida tasavvur qilingan. Omad sohibi *omadli* sifati bilan yuritilgan. Bu leksema “omadga erishgan yoki har doim omad kulib boqqan shaxs”ning belgi-xususiyatini ifodalagan.

“Omading o‘tib ketgandan keyin afsus qilma” maqolida “omad” konsepti o‘tkinchi, vaqtincha narsa ma’nosini anglatgan. Bu maqolda o‘tkazib yuborilgan imkoniyatlar yoki yomon natijalar haqida qayg‘urishdan ogohlantiriladi va omad o‘z yo‘liga o‘tgandan so‘ng hozirgi zamon va kelajakni qamrab olish zarurligini ta’kidlab, nima bo‘lishi mumkinligi haqida to‘xtalib o‘tish befoyda degan fikr bildiriladi. Shu bilan bir qatorda ushbu maqolda omadning qadriga yetish, muvaffaqiyatni g‘animat bilish va o‘tkinchiligini his qilish lozimligi ta’kidlangan.

O‘zbek madaniyatida *oshiq‘i olchi* iborasi ishlatiladi. Bu iboraning yuzaga kelishi xalq o‘yiniga borib taqaladi. Ushbu xalq o‘yini oshiq bilan o‘ynaladi. *Oshiq II 1 anat*. Ayrim hayvog‘larning orqa oyog‘i tizza bo‘g‘imidagi biriktiruvchi

chorqirra suyakcha. *Echkining oshig'i. Tuyaning oshig'i. Endi hovlilarning eshiklari ochilgan, bolalar cho'ntaklarini yong'oq, oshiq'larga to'ldirib, ko'chaga chiqqa boshlashgan edi.* Q. Kenja, Notanish gul [O'TIL,2008:172].

Oshiq ashyosi bilan amalga oshiriladigan o'yinning nomi ham *oshiq* deb yuritiladi. Bu yerda ma'no aloqadorligi, ya'ni metonimiya asosidagi ma'no ko'chishi yuzaga kelgan bo'lib, nutqdagi tejamkorlikni va nomlashda ifodalangan xalq tafakkur darajasini ifodalaydi. 2. Shunday suyakcha (odatda qo'y oshig'i) vositasida o'ynaladigan o'yin. *Oshiq otmoq. Mening yoshligimda birga oshiq o'ynab, yaxmalak otib o'sgan bir og'aynim bor.* Shukrullo, Saylanma. *Tavba! Eshon «gardkam» deb oshiq otadimi, a?* Oybek, Tanlangan asarlar [O'TIL,2008:172]. Oshiq o'yinida *oshiq* buyumining to'rt holatiga asoslanilgan. Eng omadli va yutuq keltiruvchi ko'rinishi *olchi* bo'lib, o'yin sohibining g'alabasini ta'minlagan. *Oshig'i olchi bo'lmoq* iborasi "ishi baroridan kelmoq, muvaffaqiyatga erishmoq" ma'nolarini anglatgan: *Arang g'alabaga erishdim. Endi men bilan bamas-lahat ish yuritsangiz, kam bo'lmaysiz, doim oshig'ingiz olchi bo'ladi.* J. Abdullaxonov, Xonadon [O'TIL,2008:172].

"Omad bo'lmasa, eshak xirmonga yaqinlashadi" maqolida esa "omadsizlik" konsepti va umidsiz vaziyatlarning bir-biriga yaqinlashishini tasvirlash uchun ramziy ma'no qo'llaniladi, xirmonga yaqinlashib kelayotgan eshak tasviri qiyinchiliklarga duch kelish metaforasi sifatida ishlatiladi. Bu baxtsizlik davrlari odamlarni qiyin vaziyatlarga qarshi turishga majbur qilishi mumkinligini ko'rsatadi.

Yuqoridagi maqollar "omad" konseptining unga bog'liq boshqa leksemalar orqali ifodalanib, turli ma'nolarni o'zida aks ettirishiga namuna bo'ladi.

Ingliz maqollarida "omad" va "omadsizlik" konseptlari quyidagicha ifodalanadi:

- *Make your own luck* (Omadingizni o'zingiz yarating). Bu maqol insonning o'ziga ishonchi va qat'iyatini rag'batlantiradi."Omad" konsepti odamlar mehnat, qat'iyat va ijobiy munosabat orqali yaratishi kerakligiga urg'u berilmoqda. Bu omad faqat asodif emas, balki harakat va fikrlash masalasi ekanligiga ishonchni aks ettiradi.
- *Find a penny, pick it up, and all day long you'll have good luck* (Bir sent top, ol, un bo'yi omading keladi). Bu antiqa maqol "omad" konseptining kichik belgilari, masalan, tanga topish omad keltirishi mumkinligiga ishonchni aks ettiradi. Bu shuni ko'rsatadiki, hatto kichik, ahamiyatsiz bo'lib tuyilgan voqealar ham omadga ta'sir qilishi mumkin.
- *Lucky at cards, unlucky in love* (Kartada omadli, sevgida omadsiz) maqolida "omad" konsepti omadli va omadsiz leksemalari orqali ifodalangan. Omadli leksemasi baxti, toleyi baland degan ma'nolarda, omadsiz esa baxti va toleyi past, baxtsiz degan ma'nolarda qo'llaniladi.

O'zbek madaniyatida omad ko'pincha taqdir bilan bog'lanadi. Kishilar omad tilab duo qilishadi, nazar tegishidan qo'rqishadi va turli marosimlarni amalga

oshirishadi. Masalan, o‘zbek tilida “Ko‘zim tegmasin”, “Omadingni bersin” kabi iboralar tez-tez uchraydi.

Ingliz madaniyatida esa omad ko‘proq shaxsiy harakat va jasorat bilan bog‘lanadi. “Make your own luck” (Omadingni o‘zing yarat) iborasi shuni ko‘rsatadi. G‘arb madaniyatida omadga ishonch bilan birga insonning harakatlari muhim o‘rin tutadi.

Umuman olganda, “omad” va “omadsizlik” konseptlari bilan bog‘liq ingliz maqollari insonlarning omad va baxtsizlikni qabul qilishining murakkab va xilmaxil usullarini ko‘rsatadi. Xulosa qilib aytganda, “omad” va “omadsizlik” konseptlari ikkala xalq maqollarida turlicha konsept va semantik ma‘nolar yordamida oydinlashgan. O‘zbek va ingliz tillarida “omad” va “omadsizlik” konseptlari mazmun jihatidan o‘xshash bo‘lsa-da, ularning ifoda usullari va madaniy talqini farqlanadi. O‘zbek tilida omad ko‘proq taqdir va ezgu tilaklar bilan bog‘liq bo‘lsa, ingliz tilida u shaxsiy harakat va jasorat bilan uzviy bog‘liqdir.

Chunki “omad” konsepti turli millat va madaniyat vakillarida farqli ravishda talqin etiladi. Ular shaxsiy qarashlari hamda e‘tiqodlariga tayangan holda bu tushunchalar haqida xulosa chiqaradi. Shuni ham ta‘kidlash joizki, o‘zbek va ingliz xalq maqollarining ba‘zi o‘rinlarida o‘zaro muvofiq fikrlarni, ya‘ni omadsizlikning davomiy emasligi va uni yengib o‘tish kerakligi kabilarni uchratish mumkin.

Fikrlar xulosalanganda, konsept tushunchasi o‘zida mantiqshunoslik, psixologiya, tilshunoslik va bilish nazariyasi fanlarining o‘zaro bog‘liqligini, hamkorligini aks ettiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. – Toshkent, 2020.
2. Kognitiv tilshunoslik va lingvomadaniyatda konsept tushunchasi
3. Сафаров Ш. Когнитив тилшунослик. – Жиззах, 2006.
4. О‘ТИЛ – Ўзбек тилининг изоҳли луғати. III. – Тошкент: Ўзбекистон Миллий энциклопедияси Давлат илмий нашриёти, 2008.
5. https://cyberleninka.ru/article/n/kognitiv-tilshunoslik-va_lingvomadaniyatdakonsept-tushunchasi
6. <https://sourcesofinsight.com/luck-quotes/>
7. https://www.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/uzbek-xalq-ogzaki-ijodi/uzbek_xalq-maqollari

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarda xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалья: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn "Siyərün-nəbi" əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafro 'z</i>	"Boburnoma" parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning "Sab' ai sayyor" asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	"Nasoyim ul-muhabbat" asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn "Yüz hədis və yüz hekayə" əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	"Qo'noq" umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obyektı sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, lingvistik və psixolingvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774